

Global Økonomi og Trøndersk Næringsliv

Professor Ragnar Torvik, NTNU
Næringsforeningen i Trondheim

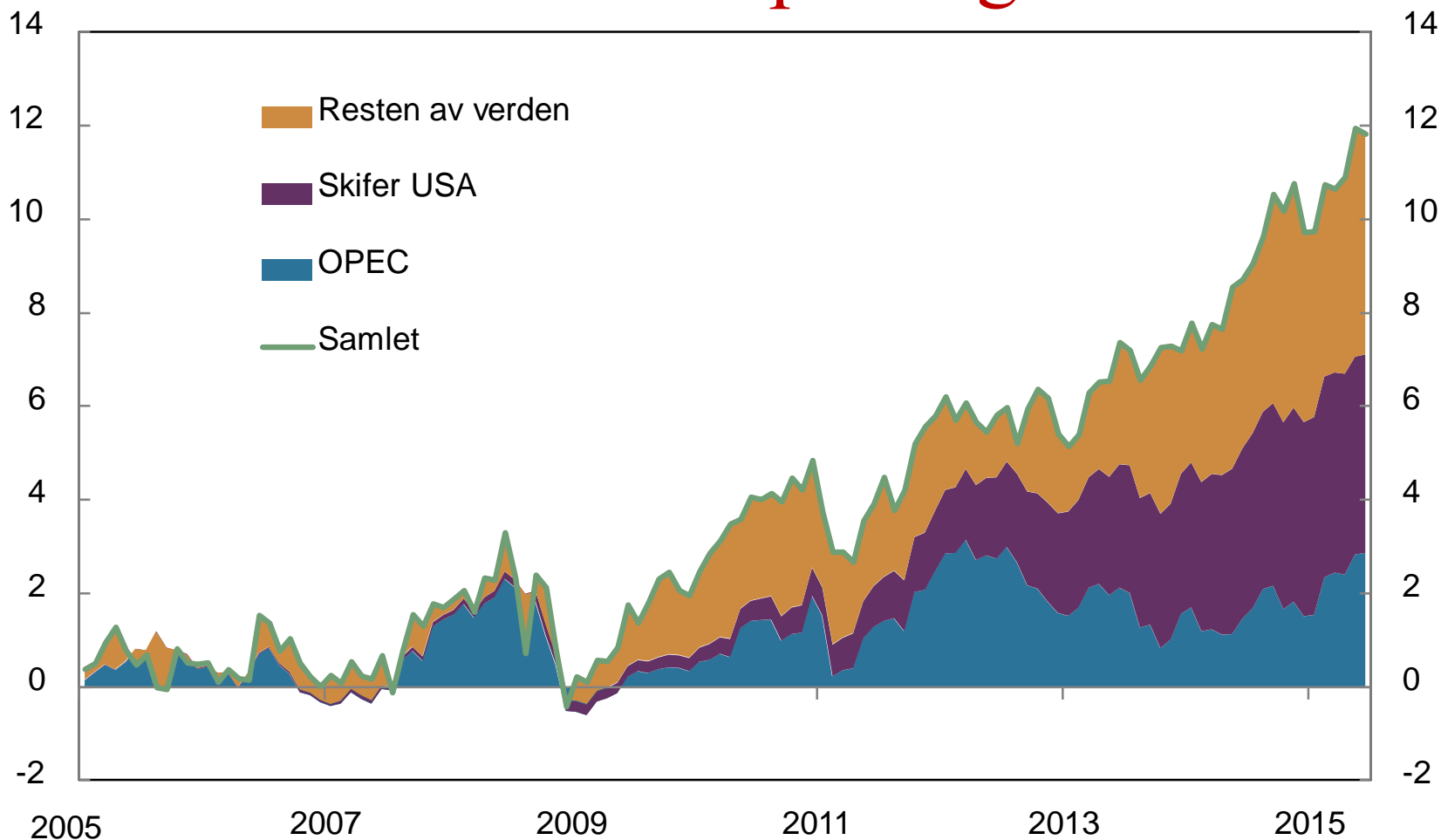
2. februar 2016

Disposisjon

- Oljetilbud og oljeetterspørsel
- Oljetilbud: USA
- Oljeetterspørsel: Kina
- Internasjonalt rentenivå – og norsk valutakurs
- Implikasjoner
- Offentlige budsjetter
- Næringslivet i Trøndelag
- Økonomisk politikk

Oljetilbud siden januar 2015

– vekst i millioner fat per dag

Hvordan påvirker dette oljeprisen?

- Ny teknologi – kommet for å bli
- Det er altså tale om et permanent tilbudssjokk
- Vil den spre seg?
- Ja: Topp 5 skiferolje som prosent av USA:
  - Russland 129
  - Kina 55
  - Argentina 47
  - Libya 45
  - Venezuela 22

Oljetterspørsel: Kina

- Sammenliknet med 1978 er inntekten mer enn ti ganger større i dag
- IEA: “In the next five years almost half of global oil demand growth will come from China, and this trend is set to continue to 2040”
- Så hvorfor har Kina vokst?
  - Fordi de investerer 48% av BNP
- Men hvordan kan de investere 48 % av BNP?
  - Fordi de sparer 50% av BNP

Ettbarnspolitik

- Anta du er i Afrika – det er ingen velferdsstat – hva gjør du?
- Anta at du er i Kina – det er ingen velferdsstat – hva gjør du?

Ettbarnspolitik

- Anta du er i Afrika – det er ingen velferdsstat – hva gjør du?
- Anta at du er i Kina – det er ingen velferdsstat – hva gjør du?
- Så hva skjer når ettbarnspolitikken oppheves?

Velferdsstaten

Kina

- Veksten i Kina kommer til å gå mye ned
- Kina kan ikke redde oljemarkedet
- Hvem kan redde oljeetterspørselen? India
- Men – lave oljepriser lenge

Internasjonal økonomi

- Hvorfor er rentene så lave?
- «Alle» sparer og «ingen» investerer
- Oljeeksportører og oljeimportører
- Så da vil rentene gå opp?
- Tja ... hva skjer med investeringsetterspørselen?

Norge og Midt-Norge

- Rentene kommer til å falle mer
- Valutaen holder seg svak
- Inntektene fra oljevirksomheten går ned
- Hva er implikasjonene for offentlige budsjetter fremover?
- Hva er implikasjonene for det trønderske næringslivet?

Trøndelag

- Mindre oljeavhengig
- Relativt større andel offentlig sektor
- Relativt større utdanningssektor + teknologi
- Vekst i Trondheim
- Mye bygg og anlegg
- Noe valutaeksponerte næringer

Offentlige budsjetter

- Vi taper mer enn prisleppet:
  - Anta at prisen faller fra 90 til 60 – 33%
  - Anta kostnad på 50 – overskudd ned 75%
- Virkning: 7000mld +4000mld →
7000mld +1500mld = 23%↓
- Minus 2 millioner for en familie på 4 – minst...
- Så lavere etterspørsel fra det offentlige og mindre offentlig sysselsetting enn ellers

Trøndelag

- Mindre oljenedtur
- Nyter godt av politikk
- Utdanning og helse vokser
- Urbanisering
- Bygg og anlegg og handel

Trøndelag

- Næringslivet og økonomisk politikk
- Ekspansiv pengepolitikk eller finanspolitikk?
- Omstilling
- Rett på mål
- Utdanning, skatt og inntektsfordeling